

تجارت و توسعه

مؤلفین :

دکتر مرتضی اسدی

دکتر مرتضی قره باغیان

فهرستبرگه

قره باغیان، مرتضی، ۱۳۳۳-	
تجارت و توسعه / مؤلفین: مرتضی قره باغیان، مرتضی اسدی؛ ویراستار مرضیه دهقان نیری. - [تهران]: دانشگاه تربیت مدرس، مؤسسه تحقیقات اقتصادی، ۱۳۷۵.	
۲۶۳ ص. : جدول، نمودار... (دانشگاه تربیت مدرس، مؤسسه تحقیقات اقتصادی؛ ۶)	
بها: ۷۰۰۰ ریال.	
فهرستنويسي بر اساس اطلاعات فپا (فهرستنويسي پيش از انتشار) ص.ع. به انگلیسي: Morteza Assadi, Morteza Gharehb aghian. Trade and development كتابنامه.	
۱. کشورهای در حال رشد - سیاست اقتصادی. ۲. رشد اقتصادی. ۳. بازارگانی بین المللی. الف. اسدی، مرتضی، ۱۳۳۹- ب. دانشگاه تربیت مدرس، مؤسسه تحقیقات اقتصادی. ج. عنوان.	
۳۳۸/۹۰۰۹۱۷۲۴	HC ۵۹/۷
۱۴۰۲-۷۵	كتابخانه ملي ايران

نام کتاب: تجارت و توسعه
مؤلفین: دکتر مرتضی قره باغیان و دکتر مرتضی اسدی
ناشر: مؤسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تربیت مدرس
حروفچینی: مؤسسه تحقیقات اقتصادی
ویراستار: مرضیه دهقان نیری
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
تاریخ انتشار: ۱۳۷۵
نوبت چاپ: اول
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات یاران
آدرس: تقاطع بزرگراه شهید ذکر چمران و بزرگراه جلال آل احمد
دانشگاه تربیت مدرس - مؤسسه تحقیقات اقتصادی
کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

تقدیم به:

رسا، صبا، صنم و ارسلان

فهرست مطالب

عنوان	
صفحه	
مقدمه.....	(ز).....
پیشگفتار.....	(ح).....
فصل اول: نقش صنعتی شدن در برنامه های توسعه	
۱.....	۱. یک الگوی توسعه اقتصادی .....
۴.....	۱-۱. ارکان الگو.....
۵.....	۲. عوامل کلیدی در توسعه صنعتی .....
۱۲.....	۲-۱. تناسب فراوانی عوامل .....
۱۲.....	۲-۲. فراوانی ارز خارجی .....
۱۵.....	۲-۳. نرخ رشد .....
۱۷.....	۳. پیوندهای متقابل ساختاری و اولویتهای سرمایه گذاری .....
۱۸.....	۳-۱. خطأ در تجزیه و تحلیل جزئی .....
۱۹.....	۳-۲. برنامه ریزی توسعه صنعتی .....
۲۱.....	۴. نتیجه گیری .....
۲۲.....	
فصل دوم: استراتژی حمایتگرا در مقابل توسعه برونگرا	
۲۳.....	استراتژیهای حمایتگرا یا توسعه درونگرا .....
۲۴.....	تعرفه های حمایتی .....
۲۵.....	سهمیه بندی واردات .....
۲۹.....	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
جایگزینی واردات در حالت تعادل عمومی	۳۱
توسعه بروونگرا	۳۴
استراتژی جایگزینی صادرات	۳۴
سیاست ارزی و ابزارهای سیاستی مربوط به آن	۳۵
نرخ مؤثر ارز	۳۶
قیمت عوامل و حمایت دولتی	۴۰
ثبت و تنظیم ساختاری	۴۰
پیامدها و محدودیتهای جایگزینی صادرات	۴۱
جایگزینی صادرات در کره جنوبی	۴۲
برزیل	۴۲
پیامدهای سیاسی مرحله گذار	۴۴
حمایت در شمال	۴۵
حمایتگرایی نوین	۴۷
حمایت به چه قیمتی	۴۸
اصلاح تجاری	۵۱
همبستگی در میان کشورهای جنوب	۵۱
منافع ایستا	۵۳
منافع پویا و خطرهای آن	۵۴
استراتژیهای تجاری : یک راه حل	۵۶

فهرست مطالب

عنوان	
صفحه	
	فصل سوم : یک بررسی تاریخی، تجربی و نظری از جایگزینی واردات ۶۱
۱. مقدمه ۶۲	
۲. بررسی تاریخی سیاست جانشینی واردات ۶۳	
۳. دیدگاه‌های کلاسیکها، مارکسیستها و کینزن‌ها در مورد تجارت و توسعه ۶۷	
۱-۱. کلاسیکها ۶۷	
۱-۲. انتقاد بر تئوریهای کلاسیکها در زمینه توسعه اقتصادی ۷۰	
۱-۳. مارکسیستها ۷۲	
۱-۴. کینزن‌ها ۷۴	
۱-۵. نئوکلاسیکها ۷۸	
۱-۶. عقاید اقتصادی معاصر در مورد سیاست جانشینی واردات ۸۱	
۱-۷. روند اعمال سیاست جانشینی واردات ۸۴	
۱-۸. اندازه‌گیری کارآبی سیاست جانشینی واردات ۹۰	
۱-۹. دیدگاه اندازه‌گیری جریان صنعتی شدن بر اساس کارآبی هزینه تولید ۹۱	
۱-۱۰. دیدگاه یا روش هزینه منابع داخلی (D.R.C) ۹۱	
۱-۱۱. روش نرخ مؤثر حمایتی ۹۳	
۱-۱۲. روش سودآوری خالص اجتماعی ۹۴	
۱-۱۳. انگیزه‌های انتخاب سیاست جانشینی واردات از جانب کشورهای در حال توسعه ۱۰۰	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۷. کمکهای بخشی سیاست جانشینی واردات	۱۰۴.....
۸. انتقادهای وارد بر سیاست جانشینی واردات	۱۱۰.....
۹. نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....	۱۱۲.....
فصل چهارم: اقتصاد سیاسی صنعتی شدن براساس جایگزینی واردات	
در امریکای لاتین	۱۲۳.....
ویژگیهای مرحله اول صنعتی شدن از طریق جایگزینی واردات	۱۲۸.....
صنعتی شدن متأخرین در برابر «بسیار متأخرین»	۱۳۰.....
منابع مدیریت	۱۳۱.....
مرحله پرثمر صنعتی شدن از طریق جایگزینی واردات و پیامدهای سیاسی	۱۳۲.....
واماندگی ادعایی جایگزینی واردات	۱۳۴.....
الگوی خام و نیمه خام واماندگی	۱۳۴.....
انتقاد به الگوی نیمه خام: اهمیت خط مشی	۱۳۶.....
عوامل تعیین‌کننده اقتصادی، سیاسی و تکنولوژی ارتباطات پسین	۱۳۸.....
ناتوانی در صدور کالاهای صنعتی: علل ساختاری و راه حلها	۱۴۴.....
نتیجه‌گیری	۱۵۰.....

فهرست مطالب

عنوان	صفحة
-------	------

فصل پنجم : یک بررسی تاریخی و اجمالی از به کارگیری سیاست جایگزینی واردات در ایران در طول سالهای ۱۳۴۳-۱۳۵۷.. ۱۵۵.

۱. سیاست جانشینی واردات و انگیزه های انتخاب آن از سوی ایران..... ۱۵۷

۲. چگونگی اعمال سیاست جانشینی واردات در ایران..... ۱۶۴

۳. نتیجه گیری ۱۷۰

۴. پیشنهادها ۱۷۶

فصل ششم : ماده اولیه به مثابه پایه یی برای صنعتی شدن کشورهای در حال توسعه .. ۱۸۵

۱. برتری نسبی در تولید مواد نیمه ساخته ۱۸۷

۲. استراتژیهای (راهبردهای) تبدیل مواد خام به محصولات ساخته و نیمه ساخته ..

۱۸۹ .....
۲-۱. کالاهای تولیدی از این استراتژی بر اساس نوع کالا ..

۲-۲. تحقیقات انجام شده در مورد استراتژی مذکور .. ۱۹۶

۳. مزایای اقتصادی ۱۹۸

۱-۳. برتری نسبی ۱۹۸

۲-۲. معیارهای تعیین کارآیی ۲۱۹

۴. اثر اشتغال ۲۲۴

فهرست مطالب

عنوان		صفحه
۵. توزیع درآمد	۲۲۷.....	
۶. موانع ورود به بازار فروش	۲۲۹.....	
۶-۱. ساختار بازار فروش	۲۳۰.....	
۶-۲. هزینه‌های حمل و نقل دریایی	۲۳۴.....	
۶-۳. حمایت تعرفه‌ای	۲۳۵.....	
۶-۴. بازارهای داخلی	۲۳۷.....	
۷. وابستگی ملی	۲۳۸.....	
۷-۱. وابستگی تجاری	۲۳۹.....	
۷-۲. وابستگی مالی	۲۴۰.....	
۷-۳. وابستگی تکنولوژیکی	۲۴۰.....	
۷-۴. وابستگی اجرایی و مدیریتی	۲۴۱.....	
۷-۵. وابستگی به شرایط بازار	۲۴۱.....	
۸. نتیجه‌گیری و پیشنهادها	۲۴۴.....	